

Współpraca ekumeniczna w promocji Biblii na przykładzie regionu górnosławsko-zagłębiowskiego

Adam Palion

kapłan Kościoła rzymskokatolickiego
doktor teologii w zakresie teologii ekumenicznej

<https://doi.org/10.18778/8220-942-6.07>

Wstęp

W *Dekrecie o ekumenizmie* Soboru Watykańskiego II ukazano, że Pismo Święte jest znakomitym narzędziem Boga do budowania jedności Kościoła, która jest zadana każdemu ochrzczonemu. Dlatego też dialog ekumeniczny powinien się opierać na nawróceniu się poprzez wprowadzanie Ewangelii w życie człowieka (*Dekret o ekumenizmie*, 2002: 206–208). Zaś *Dyrektorium do wykonywania uchwał Soboru Watykańskiego II w sprawie ekumenizmu* z 1970 roku wskazuje, że dzięki Biblii, która jest wspólna wszystkim Kościołom chrześcijańskim i wspólnotom eklezyjalnym, można ukazać bogactwo jedności w różnorodności (*Dyrektorium do wykonywania uchwał...*, 1982: 137). W *Refleksjach i wskazaniach odnośnie dialogu ekumenicznego* z 1971 roku Sekretariat ds. Jedności Chrześcijan wskazuje objawienie Boże zawarte w Biblii jako wspólny mianownik chrześcijaństwa, czego wyrazem jest oparcie się na Jezusie Chrystusie będącym głową Kościoła, w którym Duch Święty jest narzędziem oraz drogą do szukania i budowy jedności. Sekretariat przypomina tekst z soborowej konstytucji *Lumen gentium*, że chrześcijanie powinni się kierować i karmić Pismem Świętym (*Refleksje i wskazania...*, 1982: 153, 155). Dokument *Współpraca ekumeniczna na płaszczyźnie regionalnej, krajowej i diecezjalnej* po raz kolejny porusza temat wspólnej pracy nad ekumenicznym

przetłumaczeniem Biblii, zachęcając Wydziały Teologiczne do współpracy z Towarzystwem Biblijnym czy Chrześcijańską Akademią Teologiczną w Warszawie w dotarciu ze Słowem Objawionym do różnych grup społecznych oraz promocji lektury Biblii (*Współpraca ekumeniczna...*, 1982: 171–172).

Episkopaty krajowe Kościoła rzymskokatolickiego wydały różnego rodzaju wytyczne dotyczące spraw ekumenicznych, w których można odnaleźć wskazania odnoszące się do tłumaczenia Biblii w rozumieniu ekumenicznym. Komisja Polskiego Episkopatu do Spraw Ekumenizmu opublikowała też *Wytyczne programowe w sprawie ekumenicznej formacji w polskich seminariach duchownych i fakultetach teologicznych*, gdzie zaleca w normach szczegółowych pracę nad przekładem ekumenicznym Biblii (*Wytyczne programowe...*, 1982: 233). Warto tu też podkreślić, że dokumenty rzymskokatolickiego Kościoła lokalnego wspominają o Biblii jako narzędziu do budowania jedności, ponieważ jest ona nauczaniem powszechnym.

Pierwsze wytyczne odnośnie do nabożeństw biblijnych możemy znaleźć w dokumentach I Synodu Diecezji Katowickiej, w których ojcowie synodalni stwierdzają, że nabożeństwo liturgii słowa pomoże chrześcijanom w zrozumieniu Chrystusowej nauki o jedności. Przypominają również, że Biblia jest wspólnym dziedzictwem stanowiącym najlepszy fundament do budowania pobożności i dialogu ekumenicznego. Ponadto zachęcają, by nabożeństwa biblijne nie były organizowane okazjonalnie, ale odbywały się systematycznie. Mówiąc o formach współpracy, zalecają umożliwianie wymiany kaznodziejów podczas biblijnych nabożeństw ekumenicznych organizowanych w poszczególnych Kościołach i wspólnotach chrześcijańskich.

W dokumentach pierwszego katowickiego Synodu zamieszczono prośbę skierowaną do Konferencji Episkopatu Polski, szczególnie do Komisji Ekumenicznej, o nawiązanie kontaktów z Polską Radą Ekumeniczną w celu przygotowania wspólnego tłumaczenia Biblii (*Ekumenizm w Kościele Katowickim*, 1976: 230, 233, 241).

Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej jeszcze dobitniej wskazują, że nabożeństwa ekumeniczne mają być sprawowane poza Mszą św., bez wystawienia Najświętszego Sakramentu i powinny przybierać formę nabożeństwa Słowa (*Dialog Kościoła katowickiego*, 2016: 149).

Celem artykułu jest próba przedstawienia wybranych aktywności ekumenicznych poświęconych promocji Biblii przez środowiska kościelne związane ze śląskim oddziałem Polskiej Rady Ekumenicznej oraz recepcji dokumentów Kościoła rzymskokatolickiego na terenie archidiecezji katowickiej.

Oecumenismus spiritualis

Ekumenizm duchowy jest podstawową drogą do jedności wyznawców Chrystusa. Historia nabożeństw ekumenicznych na terenie działania diecezji katowickiej rozpoczęła się jeszcze podczas trwania obrad Soboru Watykańskiego II, w 1964 roku. Pierwsze nabożeństwo odbyło się 18 stycznia tamtego roku w Skoczowie, na Śląsku Cieszyńskim, w rzymskokatolickim kościele pw. Świętych Piotra i Pawła, kolejne już następnego dnia w Cieszynie, w rzymskokatolickim kościele pw. św. Marii Magdaleny. Obydwa spotkania miały charakter nabożeństw biblijnych, podczas których wysłuchano Słowa Bożego i zapoznano się z ideą zjednoczenia chrześcijaństwa. W obu brał udział bp Herbert Bednorz, pełniący wówczas funkcję koadiutora schorowanego ordynariusza diecezji katowickiej, bp. Stanisława Adamskiego.

Warto zauważyć, że mimo licznego uczestnictwa wiernych Kościołów rzymskokatolickiego i luterańskiego zabrakło na nich duchownych tego ostatniego, powodowanych obawą o reakcje swych wiernych. Ta sytuacja ukazuje, jak trudne były początki wspólnych nabożeństw ekumenicznych. Pastorzy przybyli jednak na spotkania w budynkach parafialnych z bp. Bednorzem po nabożeństwie (*Sprawozdanie z nabożeństwa o zjednoczenie...*, 1965).

Na obszarze działania śląskiego oddziału PRE przyjęła się zasada organizowania nabożeństw centralnych podczas Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan (18–25 stycznia każdego roku) w formie nabożeństw biblijnych i odbywania ich naprzemiennie na gruncie rzymskokatolickim i innych wyznań chrześcijańskich z kaznodziejami z tych wspólnot. Dzięki temu można poznać tradycje liturgiczne danych środowisk zawarte w sposobie zwiastowania Słowa Bożego oraz w bogactwie śpiewów zaczerpniętych wprost z Biblii (*Programy nabożeństw ekumenicznych*).

Od 1964 roku na terenie diecezji katowickiej (od 1992 roku archidiecezji katowickiej) wszystkie nabożeństwa ekumeniczne mają charakter nabożeństw biblijnych. Przygotowywano je w różnych formach – zawsze punktami centralnymi są głoszenie i objaśnianie Słowa Bożego (kazanie, homilia).

Jednym z elementów promocji Biblii wśród młodych jest młodzieżowe ekumeniczne nabożeństwo biblijne. Po raz pierwszy na terenie funkcjonowania śląskiego oddziału PRE zorganizowano je 24 stycznia 1988 roku w kościele ewangelicko-augsburskim w Świętochłowicach. Koncentrowało się ono na Słowie Bożym, z kazaniem ks. dziekana Eugeniusza Elerowskiego, proboszcza parafii polskokatolickiej w Bolesławiu. Kolejne takie młodzieżowe nabożeństwo ekumeniczne o charakterze biblijnym przygotowano 8 lat później w luterańskim kościele Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach. Organizatorami nabożeństwa byli

ks. radca Tadeusz Szurman¹ oraz ks. dziekan Stanisław Puchała² (Gross, *Sprawozdanie z działalności...*, 1996).

Ciekawą inicjatywę ekumeniczną zapoczątkowała w 1990 roku rzymskokatolicka parafia pw. Jana Chrzciciela w Brennej, organizując wymianę kaznodziejów w okresie bożonarodzeniowym. Podczas katolickiej pasterki kazanie wygłosił ks. Erwin Mikler, proboszcz miejscowej parafii ewangelicko-augsburskiej, a na luterzańskim nabożeństwie pierwszego dnia Bożego Narodzenia Słowo Boże zwiastował ks. Józef Budniak, proboszcz parafii rzymskokatolickiej w Brennej. Kazania miały charakter biblijny, przez co ukazywały słuchaczom, jak wielkie znaczenie ma Pismo Święte na drodze do jedności – umożliwiały też małżeństwom mieszanym wyznaniowo pełniejsze współprzeżywanie świąt (Budniak, 2002: 130–131).

Inną formą obcowania ze Słowem Bożym było ekumeniczne spotkanie przy bożonarodzeniowej stajence w rzymskokatolickiej bazylice oo. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach. Było ono następstwem opisanej powyżej inicjatywy ks. Józefa Budniaka z Brennej w latach 90. Nabożeństwo w takiej postaci zostało poprowadzone kilka razy i na wiele lat zaprzestano jego organizacji. Dopiero od roku 2016 zostało wznowione w formie ekumenicznego kolędowania przy panewnickim żłóbku z inicjatywy o. Alana Ruska, proboszcza tutejszej parafii, i ks. dra Adama Paliona, delegata arcybiskupa katowickiego ds. ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego. Podobnie jak poprzednie, opiera się na Biblii, ale każdorazowe ekumeniczne kolędowanie odwołuje się do corocznych haseł TPMoJCh, albo hasła Ekumenicznych Dni Biblijnych (Budniak, 2002: 130–131; Palion, 2018b: 9–23).

Ważną rolę w ukazywaniu Pisma Świętego jako wspólnego fundamentu dla chrześcijan odgrywały Ekumeniczne Dni Biblijne, w szczególności nabożeństwa ekumeniczne organizowane z ich okazji.

Pomysłodawcą tej inicjatywy był emerytowany duchowny i zwierzchnik Kościoła Chrystusowego, Henryk Rother-Sacewicz. Gdy pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Krajowego Towarzystwa Biblijnego w Polsce, jako pastor zboru w Sosnowcu zachęcił wiernych do wykorzystania nowego obiektu sakralnego do promocji Pisma Świętego na szerszą skalę. Tak zrodziły się „Sosnowieckie Dni Biblii”. 25 maja 2002 roku zorganizowano pierwszą taką imprezę wraz

¹ Tadeusz Szurman (1954–2014), duchowny ewangelicki, biskup diecezji katowickiej Kościoła ewangelicko-augsburskiego, w latach 1982–1986 duszpasterz młodzieży diecezji katowickiej Kościoła luterńskiego, zaś w latach 1984–1990 ogólnopolski duszpasterz młodzieży luterńskiej oraz przewodniczący Komisji Młodzieżowej Polskiej Rady Ekumenicznej. Wspierał Ekumeniczne Dni Biblijne, był współorganizatorem nabożeństw i konferencji promujących wiedzę i pobożność biblijną. Por. Kalisz, 2018: 103–104.

² Stanisław Puchała (ur. 1948), duchowny rzymskokatolicki, w latach 1981–1998 był archidiecejalnym duszpasterzem akademickim w Katowicach, od 1988 do 2000 roku członek Komisji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Akademickiego. Por. Polak, 1996: 300.

z nabożeństwem, podczas którego kazanie wygłosił proboszcz luterańskiej parafii w Sosnowcu, ks. Adam Malina. Pierwsze nabożeństwo nie miało zbyt rozbudowanej formy – odczytano tekst Ewangelii, zwiastowano Słowo Boże przy czynnym udziale młodzieży (Kalińska, Rother-Sacewicz, 2017: 57). Wydarzenie to zgromadziło przedstawicieli różnych wyznań chrześcijańskich. Od tego momentu „Sosnowieckie Dni Biblii” wpisały się w kalendarz corocznych działań Kościoła Chrystusowego w Sosnowcu.

Rok 2007 był przełomowym, gdyż wtedy Dni Biblii zostały zorganizowane zarówno w Sosnowcu, jak i w Katowicach, co stało się datą początkową organizowania tej imprezy w stolicy regionu – do 2014 roku kontynuowano je na terenie Zagłębia.

Od roku 2008 Ekumeniczne Dni Biblijne odbywają się pod patronatem Archidiecezji Katowickiej Kościoła rzymskokatolickiego (reprezentowanej przez ks. dra Adama Paliona, delegata ds. ekumenizmu) i śląskiego oddziału PRE (reprezentowanej do 2015 roku przez ks. Andrzeja Malickiego, katowickiego pastora ewangelicko-metodystycznego).

Od roku 2016 sympozjum biblijne organizowane w ramach tych dni zostało włączone do cyklu spotkań Akademii Ekumenicznej w Katowicach (Palion, 2018b: 17–19).

Oecumenismus scientialis

Ekumenizm naukowy dotyczący Biblii ma bogatą historię na Śląsku i w Zagłębiu. Podczas każdych „Sosnowieckich Dni Biblii” i „Ekumenicznych Dni Biblijnych” w Katowicach odbywały się sympozja biblijne. W 2002 roku, w związku z ukazaniem się wówczas *Pisma Świętego Nowego Testamentu i Psalmów* w przekładzie ekumenicznym, Katowice gościły uczestników imprezy promocyjnej.

Podczas Śląskiego Święta Biblii, zorganizowanego przez śp. bp. Tadeusza Szurmana, zaprezentowano cztery wykłady. Pierwszy wygłosiła Barbara Enholc-Narzyńska, Dyrektor Generalna Towarzystwa Biblijnego w Polsce (1967–2003). Tytuł prelekcji brzmiał „Przez dawanie Biblii ludziom – dawać im samego Chrystusa”. *Z doświadczenia współpracy międzykościelnej nad ekumenicznym przekładem Nowego Testamentu i Księgi Psalmów*. Swoim wystąpieniem Pani Dyrektor przybliżyła słuchaczom historię idei ekumenicznego przekładu Pisma Świętego w Polsce (Enholc-Narzyńska, 2002: 7–12).

Drugim prelegentem był ks. dr hab. Józef Kozyra, biblista rzymskokatolicki z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który zaprezentował referat pt. *Wkład Kościoła Rzymskokatolickiego w dzieło tłumaczeń biblijnych*. W swoim wykładzie przedstawił istotę przekładu biblijnego i przykłady starożytnych tłumaczeń Pisma Świętego. Zaprezentował też tłumaczenia rzymskokatolickie Biblii na języki nowożytnie (Kozyra, 2002: 14–62).

Kolejno wystąpił ks. dr Mirosław Kiedzik, biblista rzymskokatolicki z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który wygłosił referat pt. *Pismo Święte Nowego Testamentu i Psalmi. Przekład ekumeniczny z języków oryginalnych – główne założenia i zmiany w brzmieniu przekładu Nowego Testamentu oraz ich podstawy*. W swoim przemówieniu nie tylko opisał główne założenia i zmiany w brzmieniu poszczególnych wyrazów, ale przedstawił je słuchaczom na przykładzie *Biblii warszawskiej*, *Biblii warszawsko-praskiej* i *Biblii Tysiąclecia* (Kiedzik, 2002: 63–77).

Ostatnim prelegentem był ks. dr Alfred Tschirschnitz, biblista luterański z Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie, który zaprezentował temat *O ekumenicznym przekładzie Pisma Świętego*. Przedstawił w nim zarys historii polskich tłumaczeń Biblii, następnie skrótowo omówił prace nad przekładem ekumenicznym, zwłaszcza Starego Testamentu (Tschirschnitz, 2002: 78–89).

Pokłosem „Sosnowieckich Dni Biblii” oraz „Ekumenicznych Dni Biblii” w Katowicach, a także tego, że w sympoziach biblijnych brało udział liczne grono słuchaczy, jest powstanie Akademii Ekumenicznej w Katowicach w roku 2015. Uczestnicy prelekcji i sympoziów biblijnych wyrażali zainteresowanie także wiedzą o Kościołach inicjujących wydarzenia związane z promocją Biblii, stąd pomysł organizowania regularnych spotkań o tematyce biblijnej i nie tylko. W roku Akademickim 2015/2016 zainaugurowano działalność Akademii Ekumenicznej w Katowicach, korzystając z gościnności Biblioteki Śląskiej, która od lat chętnie otwierała swe podwoje dla imprez ekumenicznych i biblijnych.

Roczny cykl wykładów i spotkań Akademii został wzbogacony o stały element – symposium biblijne w ramach Ekumenicznych Dni Biblii. Jego forma została przejęta ze wcześniejszych spotkań i zasadniczo polega na dwugłosie biblistycznym w oparciu o temat sugerowany przez hasło EDB na dany rok.

Dotychczas gośćmi tych sympoziów byli każdorazowo bibliści rzymskokatoliccy i protestanccy. Wśród tych pierwszych znaleźli się m.in.: ks. dr hab. Józef Kozyra, ks. dr hab. Artur Malina, ks. dr Janusz Wilk, ks. dr Maciej Basiuk, ks. dr Tomasz Kusz; a wśród tych drugich m.in.: dr hab. Kalina Wojciechowska, prof. dr hab. Jakub Ślawik, prof. dr hab. Andrzej Kluczyński, dr Piotr Lorek, dr Leszek Jańczuk (Palion, 2018g: 22).

Rosnące zainteresowanie tematyką spotkań Akademii Ekumenicznej widoczne już po roku jej funkcjonowania i wyrażające się liczebnością uczestników skłoniło organizatorów do powołania czasopisma naukowego dokumentującego ekumeniczną działalność środowiska skupionego wokół opisywanych inicjatyw.

W półroczniku „Oecumenica Silesiana”, wydawanym od 2018 roku, ukazują się nie tylko referaty wygłoszone podczas spotkań Akademii, ale też inne artykuły i materiały poświęcone wielokulturowości Górnego Śląska, dialogowi międzyreligijnemu i tolerancji.

Poczesne miejsce zajmują w nim treści związane z EDB, w tym ekumeniczne rozważania nad Słowem Bożym przygotowywane corocznie przez inne środowisko wyznaniowe spośród Kościołów reprezentowanych w Krajowym Komitecie Towarzystwa Biblijnego w Polsce (Palion, 2018g: 22; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2012*, 2018: 91–92; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2013*, 2018: 93; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2014*, 2018: 94–95; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2015*, 2018: 96–97; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2016*, 2018: 90–91; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2017*, 2018: 92; *Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2018*, 2018: 93–94).

17 listopada 2016 roku ks. dr Adam Palion, delegat arcybiskupa katowickiego ds. ekumenizmu, zorganizował w gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach konferencję pt. *200-lecie Towarzystwa Biblijnego w Polsce* jako regionalną formę uczczenia tego jubileuszu. W jej trakcie zaprezentowano cztery okolicznościowe tematy.

Pierwsze wystąpienie przygotowała Małgorzata Platajs, Dyrektor Generalna Towarzystwa Biblijnego w Polsce (2003–2020). W swoim odczycie *Biblia w przekładzie ekumenicznym związana z historią Towarzystwa Biblijnego w Polsce* przedstawiła perypetie powstawania polskiego przekładu ekumenicznego na tle dziejów Towarzystwa na polskiej ziemi.

Drugi wykład, pt. *Stosunek protestantów do ekumenicznego przekładu Nowego Testamentu*, wygłosił dr Leszek Jańczuk, biblista protestancki uczestniczący w przekładzie ekumenicznym. W swoim wystąpieniu przedstawił pozytywne i negatywne opinie odnośnie do ekumenicznego przekładu Biblii, z jakimi spotkał się podczas pracy nad tym tłumaczeniem.

Kolejnym prelegentem był ks. Henryk Rother-Sacewicz, emerytowany zwierzchnik Kościoła Chrystusowego w RP, który zaprezentował odczyt pt. *Kilka refleksji nad tłumaczeniem Biblii w przekładzie ekumenicznym*. Zawarł w nim swoje spostrzeżenia oraz przemyślenia związane z tą inicjatywą, z perspektywy członka zespołu konsultantów kościelnych w latach 1999–2016.

Ostatni wystąpił ks. dr Adam Palion, który przedstawił referat pt. *Ekumeniczne Dni Biblijne na terenie aglomeracji śląskiej*. Pokazał wybrane inicjatywy związane z Biblią podejmowane w regionie górnośląsko-zagłębiowskim (Palion, 2018e: 110).

Ważnym elementem w obszarze ekumenizmu naukowego jest katecheza skierowana do dzieci szkolnych. Podczas spotkania duszpasterskiego poświęconego Jedności Chrześcijan w Cieszynie 25 stycznia 1965 roku omawiano zagadnienie katechezy ekumenicznej, czego zwieńczeniem miało być przygotowanie do 1969 roku sześciu katechez o tematyce ekumenicznej³. Dzięki temu bp Herbert Bednorz stał się

³ W archiwum archidiecezji katowickiej zachowały się tylko 4 katechezy, a trzy z nich są opublikowane w: Palion, 2011: 305–319.

pierwszym hierarchą rzymskokatolickim, który zlecił opracowanie takiej inicjatywy. Scenariusze tych katechez wiele miejsca poświęcały tekstom biblijnym, które najlepiej obrazują, czym jest budowanie jedności pomiędzy chrześcijanami. Decyzja bp. Bednorza była podyktowana dokumentami soborowymi (Jan Paweł II, 1996: 29–31)⁴.

Pierwsza z tych katechez została przygotowana na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w roku 1969 przez ks. Andrzeja Rdesta. Wybrał temat: *Nasza miłość do drugiego prowadzi do jedności*. Autor katechezy wspomniał o bracie Rogerze i jego wspólnocie z Taizé⁵, która żyła we wzajemnej miłości między ludźmi i z Bogiem, będącym w trzech Osobach. Całą katechezę oparto na Ewangelii Jana (J 13,1–14; 34; 35) i *Dekrecie o ekumenizmie*. Rozwijając temat, autor wyjaśnił przyczyny podziału Kościoła, omówił liturgię jako znak jedności⁶.

W 1973 roku, na kolejny Tydzień Modlitwy o Jedność Chrześcijan, ks. Henryk Holubars przygotował katechezę na temat: *Panie, naucz nas modlić się* podkreślającą prymat modlitwy w działalności ekumenicznej. Omówił poszczególne części mszy świętej i wskazał teksty niosące akcenty ekumeniczne – począwszy od pozdrowienia w liturgii wstępnej, poprzez modlitwy eucharystyczne, kończąc na słowach obrzędu Komunii świętej. W swoim wystąpieniu poświęcił też miejsce na zaczerpnięte z Biblii teksty będące wspólnym świadectwem chrześcijańskiej modlitwy (Holubars, *Szkic katechezy...*, 2011a).

Oecumenismus practicalis

Z ekumenizmu duchowego i naukowego powinien powstać ekumenizm praktyczny. Modlitwa łączy nas w wołaniu do Boga Ojca o jedność; spotkania naukowców szukają tego, co wspólne, by na tym budować jedność; natomiast codzienne spotkanie człowieka z człowiekiem w duchu szacunku i miłości stanowi obraz ucznia, który się uczy, słucha i współdziała z innymi w czynieniu dobra.

Praktycznym przejawem współpracy dotyczącej Biblii w regionie górnośląsko-zagłębiowskim jest organizowanie m.in. koncertów, wystaw i konkursów.

W dokumentach I Synodu Diecezji Katowickiej biskup Herbert Bednorz zachęca wiernych Kościołów i wspólnot chrześcijańskich do wspólnego rozważania Pisma Świętego dla powszechnego pożytku Kościoła. Taka zachęta pojawia się po raz

⁴ Por. DE 3, 4; DM 15; KK 15; Kongregacja do Spraw Duchowieństwa: *Ogólna Instrukcja Katechetyczna z 1971*, s. 115

⁵ Zob. AAKat. ARZ 279, Ekumenizm, Vol. I–1964–1970.

⁶ Zob. AAKat. ARZ 279, Ekumenizm, Vol. I–1964–1970 (maszynopis); Por. *Katecheza*, [w:] A. Palion, *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Katowice, 2011, s. 308–311.

pierwszy w dokumentach Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce. Jak zauważa biskup, te wspólne spotkania nad Biblią będą najlepszym fundamentem do budowania jedności wśród chrześcijan (*Ekumenizm w Kościele Katowickim*, 1976: 232–233).

Innym zagadnieniem, na które wskazywali ojcowie synodalni, była ewangelizacja mająca się stać płaszczyzną i formą współpracy między chrześcijanami. Jednym z jej podstawowych celów jest świadectwo życia Pismem Świętym i inspirowanie innych do życia zgodnie z jego zasadami (*Ekumenizm w Kościele Katowickim*, 1976: 232–233).

Dzięki otwartości ordynariusza diecezji katowickiej bp. Herberta Bednorza na ewangelizację w dniu 11 października 1978 roku katowicka katedra Chrystusa Króla gościła światowej sławy amerykańskiego kaznodzieję baptystycznego, Billy'ego Grahama w ramach jego kampanii ewangelizacyjnej w Polsce. W czasie nabożeństwa ewangelista oparł swoje wystąpienie na słowach zaczerpniętych z Listu Pawła do Galatów: *Jeśli zaś chodzi o mnie, to obym się nie chlubił z innego powodu jak tylko z krzyża naszego Pana Jezusa Chrystusa* (Ga 6,14; cyt. za: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu...*, 2017: 2264) – nadając tym samym tytuł całej ewangelizacji *Krzyż – drogowskazem zbawienia* (Stankiewicz, 1979: 144; Palion, 2015: 97–110).

Kolejnym wyrazem ekumenizmu praktycznego dotyczącego Biblii była ogólnoeuropejska ewangelizacja satelitarna *ProChrist*, która odbywała się w katowickim Spodku w dniach 6–13 kwietnia 2008 roku. Podczas spotkań ewangelizacyjnych prowadzonych przez niemieckiego kaznodzieję luterńskiego, Ulricha Parzany'ego, zwiastowane było Słowo Boże, odbywały się współtowarzyszące wydarzenia artystyczne oraz kiermasz literatury i muzyki chrześcijańskiej. Uczestnicy tego festiwalu mogli zapoznać się z różnymi wydaniem Biblii oraz materiałów pomocnych w poznawaniu i zrozumieniu przesłania Pisma Świętego. Po raz pierwszy też do Katowic przyjechał *Bibliobus*, w którym w ramach promocji spotkań ewangelizacyjnych prowadzono prelekcje dotyczące Biblii (Palion, 2015: 103–106).

Warto tu jeszcze przedstawić jedno spotkanie ewangelizacyjne, które było swoistą kontynuacją tego z 1978 roku. 13 czerwca 2014 roku do katowickiej archikatedry Chrystusa Króla przybył syn Billy'ego Grahama, Franklin – kontynuator dzieła ewangelizacyjnego swego ojca. W trakcie ekumenicznego nabożeństwa ewangelizacyjnego wygłosił kazanie oparte na słowach z Ewangelii Jana: *Tak bowiem Bóg umiłował świat, że dał swego Jednorodzonego Syna, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne* (J 3,16; cyt. za: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu...*, 2017: 2097). Wiara w Jezusa Chrystusa, o którym możemy przeczytać w Biblii, ma być siłą naszego świadectwa. Dlatego też Franklin wskazywał słuchaczom, by często sięgali po Pismo Święte jako najlepszą szkołę szacunku do człowieka (Palion, 2015: 106–110; *Ewangelizacja Franklina Grahama...*, 2015: 184–191).

Innymi inicjatywami podejmowanymi podczas Ekumenicznych Dni Biblii są różnego rodzaju wystawy związane z tematyką biblijną. Dotychczas były to np.: wystawa fotografii z Ziemi Świętej, ekspozycja księgozbioru Biblioteki Śląskiej dotyczącego różnych przekładów Biblii znajdujących się w zasobach tej instytucji, koncerty propagujące utwory inspirowane słowami Starego i Nowego Testamentu. Kilukrotnie przygotowywano wystawy Biblijne, na których można było zapoznać się z różnymi przekładami Pisma Świętego, a nawet dotknąć eksponatów, co przyciągało uwagę zwłaszcza młodych.

Kolejną ważną inicjatywą ekumenicznego promowania Pisma Świętego stał się Maraton Biblijny. Pierwsze publiczne czytanie obszernych fragmentów Biblii przez przedstawicieli różnych środowisk miało miejsce 8 czerwca 2002 roku podczas Śląskiego Święta Biblii. Zorganizowane zostało przez luterańską parafię Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach (*Program*, b.r.: 3).

Z okazji Ekumenicznych Dni Biblii w 2013 roku ks. dr Adam Palion zorganizował następny taki maraton, który odbył się w rzymskokatolickiej kaplicy pw. św. Barbary przy katowickim centrum handlowym Silesia City Center. Przeczytano tam Księgę Psalmów w przekładzie ekumenicznym.

Od tamtej pory ta impreza odbywa się corocznie, zawsze w tym samym miejscu, i ma charakter ekumeniczny – każdemu środowisku wyznaniowemu przysługuje wyznaczony czas na czytanie danego tekstu biblijnego. W 2015 i 2016 roku w czytaniu Pisma Świętego włączyli się też przedstawiciele władz samorządowych i artyści, a nawet przygodne osoby odwiedzające kaplicę (Palion, 2018b: 20; Palion, 2018c: 110–111; Palion, 2018d: 103–106; Palion, 2018e: 107–111)⁷.

Aby zachęcić dzieci i młodzież do sięgania po Pismo Święte, zorganizowano konkurs plastyczny o tematyce biblijnej. Jego pierwsza edycja miała miejsce w 2002 roku, zaś od roku 2014 organizowany jest on systematycznie. Temat każdego roku stanowi ogólnopolskie hasło EDB wskazane przez Towarzystwo Biblijne w Polsce. Pierwsze konkursy skierowane były do uczniów przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych. Od roku 2016 rozszerzono je na uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mieli za zadanie wykonać pracę przestrzenną. Do konkursu zgłoszono 30 prac, nagrodzono i wyróżniono 18 z nich – po raz pierwszy organizując wystawę prac przestrzennych w Muzeum Archidiecezjalnym w Katowicach. Wydano też katalog wystawowy *Biblia. Historia i rzeźba*. Podczas otwarcia wystawy zaprezentowano wydanie kolejnych fragmentów Biblii w przekładzie ekumenicznym (Palion, 2018e: 110; Palion, 2016).

⁷ Podczas Maratonu Biblijnego przeczytano następujące Księgi: 2013 – Ps, 2014 – J, 2015 – Mk, 2016 – Rdz, 2017 – Wj, 2018 – Lp, 2019 – Kpł, 2020 – nie odbył się z powodu pandemii, 2021 – Pwt, Rt, 1,2,3, J.

Kolejną nowością związaną z konkursem plastycznym było umożliwienie uczniom szkół średnich przygotowanie rzeźby albo grafiki. Po raz pierwszy prace graficzne zostały przygotowane w 2018 roku i zaprezentowane podczas wernisażu w dniach 11–20 września. Ukazały kolejną perspektywę, z jakiej młody odbiorca może spojrzeć na Słowo Boże. Podobnie jak wcześniej, i do tej wystawy przygotowano katalog, pt. *Alfa i Omega* (Palion, 2018f; Palion, 2018a).

Podsumowanie

Minęło ponad 50 lat od zakończenia Soboru Watykańskiego II, który dał Kościołowi rzymskokatolickiemu impuls do włączenia się w posługę na rzecz jedności chrześcijan. Warto podjąć się kilkudzaniowej recepcji działań na rzecz Biblii w duchu ekumenicznym.

Patrząc na pierwsze lata współpracy ekumenicznej w regionie górnośląsko-zagłębiowskim, kierowano je na otwarcie się na chrześcijan innych Kościołów i wspólnot. Biskup Herbert Bednorz często zachęcał do wspólnej modlitwy organizowanej w formie nabożeństwa Słowa, w którego centrum stały Pismo Święte, zwiastowanie i prośba o wybaczenie. Równoległe z ekumenizmem duchowym przejawiał się ekumenizm praktyczny, polegający na dostarczaniu przez protestantów egzemplarzy Pisma Świętego siostrom i braciom rzymskokatolickim. O takim przykładzie wspominał ks. bp Adam Włodarczyk, sufragan katowicki, w swoim kazaniu wygłoszonym podczas nabożeństwa na rozpoczęcie Ekumenicznych Dni Biblii w 2017 roku⁸.

Obserwując uczestnictwo w ekumenicznych nabożeństwach Słowa Bożego, można było zauważyć zmniejszającą się frekwencję, zwłaszcza niewielką liczbę młodych. Co prawda pojawiła się chęć przygotowywania takich nabożeństw poza normalnym kalendarzem liturgicznym, ale obawiano się o zainteresowanie wiernych. Dobrym impulsem ożywienia tych nabożeństw było ujednolicenie tekstu Biblii i korzystanie z przekładu ekumenicznego. To stało się ważnym elementem budowania obrazu jedności na fundamencie Pisma Świętego.

Znaczącym sukcesem działań ekumenicznych było też włączenie dzieci i młodzieży w proces zapoznawania się z Biblią jako bogactwem chrześcijańskim poprzez organizowanie konkursów plastycznych od 2002 roku. Urozmaicenie technik wykonywanych prac zwiększyło krąg uczestników. Warto tu podkreślić, że konkursy przygotowywali co roku prawie ci sami nauczyciele, katecheci i jednostki edukacyjne. Ciekawą inicjatywą było organizowanie wystaw z możliwością dotknięcia eksponatów, co szczególnie zainteresowało młodych odbiorców.

⁸ Prywatne archiwum autora, syg. Kaz. 2017/3.

Na polu ekumenizmu naukowego nie prowadzono zbyt wielu działań, choć sympozja biblijne odbywające się podczas Ekumenicznych Dni Biblijnych miały niejednokrotnie interesujący charakter, ponieważ występy dwóch prelegentów łączyła tylko jedna myśl, czyli słowo zaczerpnięte z Biblii, hasło danego roku. Dzięki takiej formie uczestnicy mogli zapoznać się z szerszym spojrzeniem na dany werset. Wielkie znaczenie dla pogłębienia się współpracy ma powstanie Akademii Ekumenicznej oraz półrocznika „Oecumenica Silesiana” – spotkania tej pierwszej i łamy tego drugiego stały się wspaniałą okazją do poznawania innych religii, wyznań i kultur, a nade wszystko stwarzają możliwość popularyzacji Biblii.

Myśląc o przyszłości, należy znaleźć odpowiedź na pytanie – jak lepiej przedstawiać Pismo Święte z jego rolą gromadzenia i jednoczenia chrześcijan?

Zapewne konieczna jest efektywniejsza reklama, docieranie informacji o ekumenicznych inicjatywach biblijnych do większego grona odbiorców – tak wiernych Kościołów, jak również ich duszpasterzy i zwierzchników. Dlatego też trzeba jeszcze raz przywołać osobę ks. bpa Henryka Rother-Sacewicza. Jego postawa i zamiłowanie do Biblii stały się impulsem dla wielu ekumenistów, w tym dla autora tekstu, aby promować Biblię jako najlepsze narzędzie dane od Boga do szukania i krzewienia jedności wśród chrześcijan. Bez zaangażowania całego ludu Bożego powyższe inicjatywy nie odegrają większej roli w kształtowaniu świadomości tego, że Biblia stanowi wspólne dziedzictwo wszystkich chrześcijan. Niezbędnym wydaje się stworzenie strony internetowej, kalendarza, gdzie można by zamieszczać informacje o tych przedsięwzięciach.

Duchowym przewodnikom wspólnot kościelnych obca winna być postawa obawy o utratę wiernych w wyniku kontaktów międzywyznaniowych, co niejednokrotnie towarzyszyło wielu środowiskom w początkach ruchu ekumenicznego. Ogromne zadanie stoi tu przed edukacją, stąd koniecznym jest wspólne przygotowanie katechezy skierowanej do poszczególnych grup wiekowych.

Biblia jest darem Boga i narzędziem do budowania jedności. Warto ją wykorzystać i pokazać, że dzięki Słowu Bożemu możemy wspólnie działać na różnych płaszczyznach życia publicznego.

Literatura

IV Śląski Ekumeniczny Dzień Biblii, http://galeria.bs.katowice.pl/?page_id=74&album=14&gallery=503/ (dostęp: 19.02.2018).

V Ekumeniczne Dni Biblii. Sympozjum, aula „Parnassos” Biblioteka Śląska w Katowicach. 14 kwietnia, godz. 17.00. Program, Archiwum prywatne autora, sygn. ETB/KP 2013-AEDM.

V Sosnowiecki Dzień Biblii – etap II, http://slowoizycie.pl/05-4/05-4_sosdb.html (dostęp: 19.02.2018).

V Sosnowiecki Dzień Biblii, <http://www.ekumenizm.pl/ekumenizm/w-polsce/v-sosnowiecki-dzien-biblii/> (dostęp: 19.02.2018).

- V Sosnowiecki *Dzień Biblii*, http://www.mariawita.lodz.pl/aktualnosci/2005/bibl_sosn2.html/ (dostęp: 19.02.2018).
- VI Sosnowiecki *Dzień Biblii. Ekumeniczne Dni Biblii w Sosnowcu, Katowicach i okolicy*, http://www.mariawita.lodz.pl/aktualnosci/2006/bibl_sosn.html/ (dostęp: 19.02.2018).
- VI Sosnowiecki *Dzień Biblii. Powitanie*, Archiwum prywatne autora, sygn. Edb-6.1.
- Budniak J. (2002), *Ekumenizm jutra na przykładzie Śląska Cieszyńskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.
- Dekret o ekumenizmie* (2002), [w:] M. Przybył (red.), *Sobór Watykański II. Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Pallottinum, Poznań, s. 193–208.
- Dialog Kościoła katowickiego* (2016), [w:] *Wysłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu archidiecezji katowickiej*, Księgarnia św. Jacka, Katowice, s. 147–152.
- Dyrektorium do wykonywania uchwał Soboru Watykańskiego II w sprawie ekumenizmu* (1982), [w:] S. C. Napiórkowski, K. Leśniewski, J. Leśniewska (red.), *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, s. 131–148.
- Ekumenizm w Kościele Katowickim* (1976), [w:] *Wiara modlitwa i życie w Kościele Katowickim. Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej*, Walter's-Eltville, Katowice–Rzym, s. 226–245.
- Enholc-Narzyńska B. (2002), „Przez dawanie Biblii ludziom – dawać im samego Chrystusa”. Z doświadczenia współpracy międzykościelnej nad ekumenicznym przekładem Nowego Testamentu i Księgi Psalmów, [w:] *Śląskie Święto Biblii. Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej*, Głos Życia, Bielsko-Biała, s. 7–13.
- Ewangelizacja Franklina Grahama. Wygłoszona w katedrze katolickiej pod wezwaniem Chrystusa Króla w Katowicach, dnia 13 czerwca 2014 roku* (2015), [w:] A. Palion (red.), *Billy Graham „Ewangelizator w rozdartym świecie”. Studium ekumeniczne*, Emmanuel, Katowice, s. 184–191.
- Gross J., *Sprawozdanie z działalności Śląskiego Oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej w okresie od 4 I 1993 r. do 24 II 1996 r.*, Archiwum Śląskiego Oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej.
- Holubars H., *Szkic katechezy na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność, na temat: Panie naucz nas modlić się*, Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach, Akta Rzeczowe 280, Ekumenizm, Vol. 2–1971–1984 (maszynopis).
- Jan Paweł II (1996), *Adhortacja Catechesi Tradendae*, [w:] idem, *Adhortacje Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, Kraków, s. 29–31.
- Kalińska J., Rother-Sacewicz H. (2017), *Rys historyczny Zboru Kościoła Chrystusowego w Sosnowcu*, „Biblioteka Oecumenica Silesiana”, t. 3.
- Kalisz T. (2018), *Tadeusz Szurman, „Oecumenica Silesiana”*, nr 1(1), s. 103–104.
- Katecheza* (2011a), [w:] A. Palion, *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Studio Noa, Katowice, s. 305–307.
- Katecheza* (2011b), [w:] A. Palion, *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Studio Noa, Katowice, s. 308–311.
- Katecheza*, Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach, Akta Rzeczowe 279, Ekumenizm, Vol. I–1964–1970 (maszynopis).
- Kiedzik M. (2002), *Pismo Święte Nowego Testamentu i Psalmy. Przekład ekumeniczny z języków oryginalnych – główne założenia i zmiany w brzmieniu przekładu Nowego Testamentu oraz ich podstawy*, [w:] *Śląskie Święto Biblii. Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej*, Głos Życia, Bielsko-Biała, s. 63–77.
- Kozyra J. (2002), *Wkład Kościoła Rzymskokatolickiego w dzieło tłumaczeń biblijnych*, [w:] *Śląskie Święto Biblii. Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej*, Głos Życia, Bielsko-Biała, s. 14–62.

- Ogólna Instrukcja Katechetyczna (1971), „Wiadomości Archidiecezji Warszawskiej”, nr 2 (1973), s. 37–116.
- Palion A. (2011), *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Studio Noa, Katowice, s. 305–319.
- Palion A. (2015), *Ekumeniczne pokłosie ewangelizacyjne Billy’ego Grahama na Śląsku*, [w:] A. Palion (red.), *Billy Graham „Ewangelizator w rozdartym świecie”. Studium ekumeniczne*, Emmanuel, Katowice, s. 97–110.
- Palion A. (2016), *Biblia. Historia i rzeźba*, Katowice.
- Palion A. (2018a), *Alfa i Omega*, Katowice.
- Palion A. (2018b), *Ekumeniczne Dni Biblijne. Świadek chrześcijańskiej współpracy dla Boga i człowieka na terenie aglomeracji górnośląskiej*, „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 9–23.
- Palion A. (2018c), *Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu i Dialogu Międzyreligijnego za rok 2013*, „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 110–111.
- Palion A. (2018d), *Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu i Dialogu Międzyreligijnego za rok 2015*, „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 103–106.
- Palion A. (2018e), *Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu i Dialogu Międzyreligijnego za rok 2016*, „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 107–111.
- Palion A. (2018f), *Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu i Dialogu Międzyreligijnego za rok 2018*, Archiwum prywatne autora, sygn. VA I o/4/1/19.
- Palion A. (2018g), *W służbie ekumenizmu. 50 lat (archi)diecezji katowickiej Kościoła rzymskokatolickiego*, „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 7–26.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu z księgami deuterokanonicznymi. Przekład ekumeniczny z języków oryginalnych* (2017), Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa.
- Program* (b.r.), [w:] *Śląskie Święto Biblii. Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej*, Głos Życia, Bielsko-Biała.
- Programy nabożeństw ekumenicznych*, Archiwum prywatne autora, sygn. NEk 1.
- Polak G. (1996), *Puchała Stanisław*, [w:] idem, *Kto jest kim w Kościele*, Katolicka Agencja Informacyjna, Warszawa, s. 300.
- Refleksje i wskazania odnośnie do dialogu ekumenicznego* (1982), [w:] S. C. Napiórkowski, K. Leśniewski, J. Leśniewska (red.), *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, s. 149–162.
- Rother-Sacewicz H. (2006), *Dni Biblii w Sosnowcu i nie tylko*, „Słowo i Życie”, nr 3, s. 11–12.
- Rother-Sacewicz H. (2007), *VII Sosnowieckie Dni Biblii*, „Słowo i Życie”, nr 2.
- Rother-Sacewicz H., *Ekumeniczne Dni Biblii*, Archiwum prywatne autora, sygn. Edb-6.
- Rother-Sacewicz H., *Ekumeniczne Dni Biblii*, Archiwum prywatne autora, sygn. Edb-7.
- Rother-Sacewicz H., *Słowa powitania*, Archiwum prywatne autora, sygn. Edb-7.1.
- Rother-Sacewicz H., *Sosnowiecki Dzień Biblii*, Archiwum prywatne autora, sygn. Edb-3.
- Rother-Sacewicz H., *VI Sosnowiecki Dzień Biblii. Ekumeniczne Dni Biblii w Sosnowcu, Katowicach i okolicy*, http://www.mariawita.lodz.pl/aktualnosci/2006/bibl_sosn.html/ (dostęp: 19.02.2018).
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2012* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 91–92.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2013* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 93.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2014* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 94–95.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2015* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 1(1), s. 96–97.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2016* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 90–91.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2017* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 92.
- Słowo na Ekumeniczne Dni Biblijne 2018* (2018), „Oecumenica Silesiana”, nr 2(2), s. 93–94.

- Sprawozdanie z nabożeństwa o zjednoczenie chrześcijan ze Skoczowa i Cieszyńska z dnia 2 II 1964 roku*, Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach, Akta Rzeczowe 279, Ekumenizm, Vol. 1–1964–1970.
- Stankiewicz M. (1979), *Billy Graham w Polsce*, Słowo Prawdy, Warszawa.
- Śląskie Święto Biblii. *Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej* (2002), Bielsko-Biała.
- Tschirschnitz A. (2002), *O ekumenicznym przekładzie Pisma Świętego*, [w:] *Śląskie Święto Biblii. Promocja Nowego Testamentu i Psalmów w przekładzie ekumenicznym. Materiały z sesji naukowej*, Głos Życia, Bielsko-Biała, s. 78–89.
- Współpraca ekumeniczna na płaszczyźnie regionalnej, krajowej i diecezjalnej* (1982), [w:] S. C. Napiórkowski, K. Leśniewski, J. Leśniewska (red.), *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, s. 163–193.
- Wytyczne programowe w sprawie ekumenicznej formacji w seminariach duchownych i fakultetach teologicznych w Polsce* (1982), [w:] S. C. Napiórkowski, K. Leśniewski, J. Leśniewska (red.), *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, s. 230–233.
- Zapowiedzi. Dni Biblii* (2016), „Gość Niedzielny”, nr 15, s. VI.

Ecumenical cooperation in the promotion of the Bible on the example of the Upper Silesian-Zagłębie region

In the article, the author showed some activities related to the Bible in the Upper Silesian-Zagłębie region. They can become an inspiration for other Christian environments. He began his deliberations by referring to the documents of the Roman Catholic Church on ecumenism and referring to the Bible as a tool of unity. Then he presents the problem in three areas: oecumenismus spiritualis, oecumenismus scientialis, and oecumenismus practicalis. Finally, he presented an attempt at reception and indicated the prospects for ecumenical activities related to the Bible.

Keywords: Bible, Ecumenical Bible Days, evangelization, Bible Marathon, Bible Competition, Catechesis, Word service